
Medisinstudiet gir for liten biologisk kompetanse

KORRESPONDANSER

HELGE L. WALDUM

Undervisning i generell biologi og komparativ anatomi er blitt helt borte i medisinstudiet. Dette har medført at leger som eksperter gir uheldige råd til politikere, hvilket resulterer i vedtak med store konsekvenser for folkehelsen. På grunn av manglende biologisk forståelse har storparten av legene ingen motforestillinger mot å fjerne eller svekke fysiologiske funksjoner som har vært konserverv under fylogenesen (f.eks. syreproduksjonen i ventrikkelen). Samtidig har man sett fremvekst av såkalt kunnskapsbasert medisin (evidence based medicine) der de kliniske beslutninger skal være basert på kliniske studier. Man må i denne sammenheng spørre seg om ikke evolusjonen i seg selv er "evident" nok og burde tillegges større vekt enn en del tilfeldige kliniske studier, selv om pasientmaterialet kan være betydelig.

I viktige medisinske spørsmål må man bruke generell biologisk forståelse og erfaringer fra dyreforsøk for å ta beslutninger. Dette er spesielt viktig for infeksjoner med svært lang inkubasjonstid, opptil flere dekadere, samt for svulster, der inkubasjonstiden er tilsvarende lang.

Et eksempel på manglende biologisk forståelse blant medisinere er forestillingen om at de fleste av de kroniske inflammatoriske sykdommer skulle vært såkalt autoimmune, der mekanismen skulle være feil i vårt forsvarsapparat. Med tiden er det blitt klart at mange av disse sykdommene skyldes inkorporering av fremmed DNA (oftest viralt), som, når det uttrykkes, utløser en immunologisk reaksjon. Siden disse fremmede antigener sitter på cellene, vil kroppens egne celler samtidig bli skadet, eventuelt ødelagt, under den inflammatoriske prosess. Imidlertid er ikke dette autoimmunitet, men sedvanlig fremmed immunitet som i inflammasjonsprosessen samtidig skader eget vev og egne celler. Man må også oppfatte det slik at for arten er det gunstig å bli kvitt dette fremmede arvematerialet og de fremmede antigenene. Sykdom må oppfattes som en kamp mellom arter.

Når det gjelder uheldige og endog katastrofale utslag av mangel på biologisk viten, bør de også nevnes, de britiske veterinærmyndigheter som tillot animalsk føde og til og med kannibalisme hos drøvtyggere. Dette gav opphav til kugalskap og den nye varianten av Creutzfeldt-Jakobs sykdom, en sykdom med uante konsekvenser både befolkningsmessig og økonomisk.

Fødemiddelinduserte sykdommer er sannsynligvis langt viktigere enn det vi til nå har forestilt oss, og i den sammenheng er det meget betenkelig at vi i dag behandler en så stor del av befolkningen med medikamenter som fjerner magesyren.

I mange tilfeller er det grunnlag for kritikk av leger, og som oftest er denne kritikken berettiget på grunn av manglende kunnskap og innsikt hos legene. En lege med stor biologisk innsikt vil alltid være forsiktig i sine uttalelser, da man er seg bevisst naturens mangfold. Medisinstudiet trenger å bli styrket når det gjelder basalfag og biologi. I kommunikasjonen med pasienten bør leger benytte seg av vanlig god folkeskikk, som regel vil man da komme langt i den direkte pasientkontakt.

Publisert: 10. januar 2001. Tidsskr Nor Legeforen.

© Tidsskrift for Den norske legeforening 2026. Lastet ned fra tidsskriftet.no 24. juni 2026.